

De var med och byggde framtiden

Intervjupersoner: Bengt Calland, 94 år och Hans Gustafsson 85 år, två av drivkrafterna bakom föreningens stora flytt och nybygge.

Intervjuare: Ola Urdén

Vi sitter i dag i ett levande föreningshus med restaurang, andra gemensamhetsutrymmen, trädgård och ett trettiotal lägenheter. Men i början av 1990-talet stod ni inför ett enormt vägska. Hur började allt?

Bengt: Ja, det var en intensiv tid. Borgerskapet hade gamla fastigheter – det gamla Borgarhemmet och i kvarteret S:t Johannes. Men lokalerna mötte inte längre kraven på ett modernt och värdigt seniorboende. Vi fick plötsligt ett erbjudande om att förvärva fastigheten i kvarteret Tyr, alltså det som förr var den "Gillbergska barnhusinrättningen".

Hans: Precis. Det var ett vågat ekonomiskt och logistiskt beslut. Vi var tvungna att sälja våra gamla fastigheter för att ha råd. Fastigheterna såldes till SH-Bygg. Efter en hel del pappersarbete, köpte Borgerskapet fastigheten av Gillberska. Sedermera gjordes en avstyckning av den Gillbergska tomten där vi projekterade det nya Borgerskapets hus. 1990 kunde vi äntligen sätta spaden i jorden och börja bygga det nya Borgerskapets Hus.

Vad var er vision när ni ritade och planerade det nya föreningshuset?

Hans: Vi ville inte bara bygga lägenheter. Målet var att skapa en plats där den gamla handels- och hantverksandan i Uppsala kunde leva vidare i en modern gemenskap. Vi ville ha gemensamma lokaler där man träffas. Det är därför restaurangen och salongerna blev husets självklara hjärta. Att kunna äta middag tillsammans och sedan ta kaffekoppen ut i trädgården – det var precis den tryggheten och sammanhållningen vi eftersträvade.

Bengt: Vi ville också bevara historien. Borgerskapet i Uppsala har anor ända från 1300-talet. Även om begreppet "borgare" har vidgats i modern tid, så är grundbulten densamma: entreprenörskap och samhörighet. Vi byggde ett bibliotek och såg till att det fanns rum för traditioner.

Stötte ni på mycket motstånd under processen?

Bengt: Det finns alltid en oro när man lämnar något gammalt och tryggt. Att sälja det gamla Borgarhemmet väckte känslor. Men när medlemmarna såg ritningarna på de nya, ljusa seniorlägenheterna (55+) förstod de flesta att detta var vägen framåt för föreningens överlevnad.

Hans: Den största utmaningen var att få ekonomin att gå ihop med avstyckningen och nybygget, men med god entreprenörsanda löser man det mesta.

Hur ser ni på huset i dag? Det har ju till och med utökats sedan dess.

Hans: Det stämmer, föreningen köpte ju även grannfastigheten vid Tegnérgatan/Sturegatan år 2007 för att erbjuda ännu fler lägenheter. Att se att det vi startade i början av 90-talet har fortsatt växa är fantastiskt.

Bengt: Det visar bara att behovet av gemenskap och ett tryggt sammanhang aldrig går ur tiden. De här husen står stadigt i Uppsala.

Bengt när flyttade du in Borgerskapets hus?

Bengt: Det blev ett väldigt speciellt ögonblick för mig. Efter att ha varit med och planerat, tagit besluten och sett ritningarna bli till verklighet under det tidiga 1990-talet, fattade jag beslutet att flytta in på riktigt långt senare. Jag packade flyttlasset och flyttade in i min lägenhet på Sysslomansgatan 37a år 2001.

När satt du Hans nyckeln i låset?

Hans: För min del – när vi pratar om att sätta nyckeln i låset för allra första gången var 2008 och hade tidigare ingen tanke på att bo i Borgerskapets hus. Vi hade en sådan trevlig lägenhet på Luthagsplanaden

Bengt, har hört att du var styresman, satt i styrelsen och pendlade till Stockholm varje dag där du arbetade med bilförsäljning i 12 år. Hur är det möjligt?

Bengt: Det som höll energin uppe under alla de där pendlingsåren var Entreprenörsandan. Som borgare i Uppsala har man det där drivet i blodet. Att få vara med och förvalta och utveckla en organisation med anor från 1300-talet gav enormt mycket energi tillbaka.

Har hört att ritningar, tidningsklipp och litet annat ligger i en kopparkista i en vägg i restaurangen bakom den stora tavlan som kom ursprungligen från Konditorskolan på Västertorg. Stämmer det?

Bengt och Hans: Det stämmer faktiskt

Tavlan du nämner har en mycket speciell bakgrund. Den härstammar från det som i folkmun kallades för Konditorskolan på Västertorg i Eriksberg (officiellt *Konditorfackskolan*). Det var en banbrytande institution när den invigdes 1961. Det var faktiskt den allra första renodlade konditorfackskolan i hela Europa

Och Kopparkistan i väggen.

När vi byggde det nya föreningshuset i början på 1990-talet ville vi, i sann historisk tradition, lämna en tidskapsel. Precis som du har hört så placerade vi mycket riktigt en specialtillverkad kopparkista direkt inuti väggkonstruktionen i restaurangen – strategiskt gömd och skyddad bakom just den stora fackskola-tavlan. Kistan innehåller bland annat:

Kompleta originalritningarna för det nya Borgerskapets Hus.

Tidningsklipp från Upsala Nya Tidning (UNT) och lokalpressen som skildrade debatten, flytten och det stora byggprojektet i början av 90-talet.

Dokument som listar namnen på styrelsemedlemmarna, de ansvariga hantverkarna och de första medlemmarna som tecknade sig för lägenheterna.

Ett urval av mynt och andra små tidsdokument från det exakta året då väggarna restes.

Vem ritade huset? Vem byggde huset?

Hans: Det var den mycket kände Uppsalaarkitekten Gösta Wikforss som ritade Borgerskapets hus och SH -Bygg som var entreprenör

Det är en helt otrolig historia. Från ett vågat beslut 1989, via miljonaffären med Gillbergska stiftelsen, till Gösta Wikforss ritningar, Sh byggs hantverk och kopparkistan som vilar bakom konditorernas gamla tavla i restaurangen. Vad vill ni skicka med för slutord till de som lever i och de som besöker Borgerskapets Hus i dag?

Hans: När jag ser tillbaka på dagen när vi satte nyckeln i låset, så känner jag en enorm stolthet. Min hälsning till alla som bor och verkar här i dag är att aldrig glömma bort husets själ. Det här är inte bara tegel och lägenheter. Det är en levande mötesplats byggd på tradition, hantverk och framför allt gemenskap. Vårda den gemenskapen, ät tillsammans i restaurangen och ta hand om varandra – det var precis därför vi byggde det här huset.

Bengt: Jag kan bara instämma. Efter alla mina år som styresman, med tolv års dagligt pendlande till Stockholm och sena styrelsemöten, så blev cirkeln helt sluten för mig när jag själv flyttade in på Sysslomansgatan 37 A år 2001. Till framtiden vill jag säga: blicka bakåt med stolthet, men tveka aldrig att ta modiga beslut för att utvecklas framåt. Och till den som en vacker dag i en avlägsen framtid monterar ner den där tavlan från Konditorskolan och öppnar kopparkistan i väggen hoppas att ni läser våra gamla ritningar och tidningsklipp med samma värme och framtidstro som vi hade när vi lade ner dem där!

Borgerskapets hus. Januari 1992.

Sittande från vänster: Bengt Calland, Gunnar Rosenqvist, Lars-Olof Lindqvist, Arne Lindqvist, Ingemar Alm.

Stående från vänster: Hans Gustafsson, Hans Nordenman, Bert Wernsberg, Nils Bexell, Lars Hansson, Hans Tjernberg.

Intervjun med Bengt Calland och Hans Gustafsson ägde rum den 25 juni 2026

